DISPUTATIO HISTORICO-POLITICA

De

TRANSLATIONE ROMANI IMPERII A GRÆCIS AD GERMANOS ET DE INSTITUTIONE COLLEGII ELECTORALIS.

Quam

Annuente divinâ gratiâ

In florentiſſimâ Academiâ VVittebergenſi

SUB PRÆSIDIO

VVILHELMI NIGRINI

Profeſſoris Moralium Publici

Publicè ventilandam proponit

BERNHARDUS LINDEMAN

Roſtochienſis

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

In Auditorio Collegii Veteris

Ad diem 20. Januar. horis matutinis.

WITTEBERGÆ,

Ex Officinâ Hæredum JOHANNIS GORMANNI,

ANNO cIↄ Iↄ c XXXI.

7

Cum Bono Deo

Prooemium.

QUi ingenium hominis ferro, agro, item aquæ comparant, ſapientiorum judicio & rectè & commodè facere videntur. Ferrum niſi perpetuo tritu ſplendeſcat, corrumpitur rubiginemq; ducit; Ager niſi diligenti culturâ ſubigatur, pro frugibus infelix lolium, tribulos ac ſteriles avenas profert; Aqua poſtremum ſi immota aliquamdiu maneat, fœtida prorſus redditur: Ad eundem quoq; modum divina illa particula auræ niſi crebrâ exercitatione quaſi atteratur pigritiæ ſitu exeditur, niſi laboris vomerem ſubinde ſentiat ſylveſcit, virtutisq; fructus tantum abeſt ut ad maturitatem quandam perveniant, ut & in primâ herbâ ſuffocentur, niſi deniq; jugi actu vegetetur, torpore ac deſidiâ penitus computreſcit, ſecundum Poëtæ illud paulum mutatis verbis

Cernis ut ignavam corrumpant otia mentem,
Ut capiant vitium ni moveantur aquæ.

Non committendum itaq; ut nobilior illa noſtri pars, per quam verè vivimus, & ſine quâ vita hæc Mors eſt, & vivi hominis ſepultura gravi negligentiæ veterno

torpeat. Quin potius remi movendi in ſtudiorum cymbâ DEO ad clavum ſedente, ignavos ille ſpernit, ſedulos juvat. Cujus memor quæſtionum quarundam Politicarum à præſenti rerum ſtatu non abhorrentium σκιαγραφίαν exhibere, eandemq; Diſputationis incudi ſubjicere conſtitui. Quod dum aggredior æternum numen invoco ut fragilem ingenii mei ratem divinæ ſuæ gratiæ favonio ſecundet. Eſto igitur

QUÆSTIO I.

Imperii Romani translatio à Græcis ad Germanos utrum Papæ ſit adſcribenda?

THESIS I.

VEtus eſt dicterium: *Cui plus licet quàm par eſt plus vult quàm licet.* Id quam verum ſit ſi unquam alibi, certè in Romano Pontifice apparet; qui initio pauper Epiſcopus & ſimplex Paſtor fuit usq; ad tempora Phocæ Imperatoris, à quo Bonifacius 3. ſuperbum Univerſalis Epiſcopi ſive Pontificis titulum emendicavit. Hac occaſione Papæ unâ feneſtram ad Jurisdictionem ſecularem aliquatenus ſibi apertam eſſe rati paulatim conniventiâ Cæſarum eò impudentiæ & arrogantiæ proceſſerunt, ut in Politicum quoq; regimen invaſionem facere non erubuerint. Hinc liene illo Eccleſiaſtico admodum accreſcente, totum Imperii Romani corpus mirificè contabuit. Inter alia vero aſtructæ Pontificæ poteſtatis media, non poſtremum ſed palmarium numeratur Translatio imperii ad Germanos. Hanc igitur breviter excutere & argumentorum copiis utrinq; eductis diſceptare animus eſt. Negamus autem translationem hanc Ponti-

Pontifici acceptam ferendam, rationibus ex ipſis rerum viſceribus deſumptis.

2.

I. *A Conſtitutore & mutatore imperiorum* DEO T. O. M. Huic ſoli tam pagina ſacra quam humanæ leges idipſum tribuunt: Deus enim transfert regna à gente in gentem *Daniel.* 2. v. 21. Hujus gratiâ reges regnant. *Proverb* 8. v. 15. *Sap.* 6. v. 5. *Eſaiæ.* c. 45. *Deuteronom.* 11. v. 9. *Sirac.* c. 1. & 17. *Rom.* c 13. &c. Ipſe *Juſtinianus Imper.* in pr. C. de veter. jur. enucl: *Imperium à cœleſti majeſtate ſibi traditum* fatetur & Novell. 28. c. 4. *Hanc nos gratiam DEO referendam putamus,* inquit, *qui imperii nobis coronam impoſuit.* Sic Fridericus 1. legato Pontificio reſpondit: *Se imperium nemini acceptum ferre quam DEO & Principibus Germaniæ. Radevvic.* de reb. geſt. Frid l. 1. c. 10. Haud abſimiliter Henricus Auceps ad filium Ottonem ſcribit: *En tibi imperium non à majoribus mihi relictum, ſed à ſolo Deo conceſſum.* Reink. de reg. ſecul. claſs. 2. c. 4. Liebenthal. Exercit. Pol. 7. quæſt. 4.

3.

Idem poſteriores Imperatores in R. A. paſſim teſtantur. Carolus V. de Anno 1548. à Deo non à Pontifice ſibi datum gloriatur imperium; Quod totidem fere verbis repetit Ferdinandus I. de Anno 1559, & alii Imperatores quamplurimi. Huc accedit quod communi Electorum decreto Anno Chriſti 1338 tempore Pontificis Benedicti XII. promulgato cautum ſit Imperatorem nullum ſuperiorem recognoſcere, ſed imperium à Deo tenere, nulliusq; hominis vaſallum eſſe. *Avent.* l. 8. Annal. *Otto* de jur. publ c. 5. *Dreſſerus* in confut. Bellarm. de transl. imp. *Cluten.* in ſylloge rerum quotidianarum th. 4. lit. E.

4.

Omnium verò maximè notanda eſt Ludovici Bavari Coloniæ publicata conſtitutio; quæ imperii translationem ſoli DEO aſſcribit, & læſæ majeſtatis reos facit, nec non omnib9 feudis. (quæ ab imperio poſſident) juriſdictionibus, privile-

glis ac immunitatibus privat, qui imperium à Papæ vel ei ſuppoſitum arbitretur. *Reink.* de reg. ſec. claſs. 2 c 4 n. 3 *Arniſ.* de transl imp n. 11. *Otto* de Jur publ. c. 5 **Liebenthal.** Exercit. 7. quæſt. 4 *Flac. Illyr.* de transl. imp. Quin etiam vulgata inſcriptio diplomatum imperialium lippis ac tonſoribus nota mendacii Pontificios arguit; dum ſemper præmitti ſolet, **Von Gottes gnaden**/non **von des allerheiligſten Vaters des Pabſts gnaden.** *Otto* de Jur. publ. c. 5. *Clut.* in ſyll. th. 4. lit. E.

5.

Juſto ſane DEI judicio & fatali quadam fortunâ imperia mutantur & ab aliis ad alios transferuntur propter impietatem injuſtitiam ac avaritiam, teſte *Syracid.* c. 10. v. 8. *Clut.* in Syll. th. 4. litt. g. *Reuſner.* in Enucleatione 7. quæſtionum Hiſtoricarum quæſt. 6. Utitur tamen DEUS certis mediis, armis videlicet. Sic Nimrodus conſtituit Monarchiam Aſſyriacam; Cyrus Perſicam, Alexander M. Græcam, Jul. Cæſar. Romanam, nec aliter Carolus M. Germanicum imperium auſpicatus eſt. Licet autem iſtæ regnorum translationes nonnihil violentiæ in ſe habere nobis videantur, DEO tamen qui peccata punit ſontium & virtuti ponit præmia, ſemper ſunt legitimæ. *VVaremund. ab* **Ehrenberg.** lib. 1. de fœd. c. 7. n. 35. *Limneus* de Jur. publ. lib. 1. c. 5. n. 15.

6.

Statuimus itaq; divinam providentiam Carolum M. animaſſe ut ejus operâ Saxones, aliæq; gentes Septentrionales quæ tum temporis in ſpiſſis Ethniciſmi tenebris ceſpitabant, ad fidem Chriſtianam converterentur. *Dreſſerus* in confut. Bellarm. de transl. imper. Hinc non tàm ſibi quàm Chriſto has gentes ſubegiſſe dicitur. *Mell. hiſt. Pezel:* part. 3. in vit. Carol. M. Hiſtorici qui res geſtas ejusdem memoriæ prodiderunt, aſſerunt Imperii ſolium à nemine

tunc

tunc occupatum quàm muliere Irene, & ita offerente numine Carolo pro ſummis in religionem meritis quaſi debitum datum. vid. *Otto* c. 5. *Reinhard.* König part. 1. theatri polit. c. 17. n. 5. Ipſa deniq; acclamatio populi Deum authorem translationis imperii facit, quæ talis fuit. *Carolo Auguſto à Deo coronato, magno & pacifico Imperatori Romano vita & victoria.*

7.

II. *Ab officio Pontificii:* cui tanquam perſonæ Eccleſiaſticæ nullibi in ſacris litteris poteſtas regna donandi, adimendi vel transferendi conceditur, quin potius idipſum ſeveriſsimè interdicitur: Chriſtus enim Apoſtolis prohibuit dominium & ſeculare imperium dixitq; : *Reges gentium dominantur vos autem non ſic. Matth.* 20. v. 25. *Luc.* 22. v. 25. Tum quoq; filius Dei negat regnum ſuum eſſe de hoc Mundo *Ioh*, 18. v. 36. negat ſe conſtitutum judicem rerum ac litium terreſtrium, ſollicitatus enim ut hæreditatem inter duos divideret, *quis inquit me conſtituit ſuper vos judicem?* Matth. 22. v. 12. ubi *Ambroſius* commentatur: *Benè declinabat terreſtria, qui propter divina deſcenderat.*

8.

At Pontifex Romanus qui ſe Chriſti vicarium jactitat, luxuriantem & ſuperbiæ pennis altius evolantem ſpiritum tantum abeſt, ut intra officii carceres contineat, ut etiam plus quam Phaethontæà audacia ſummum imperii apicem conſcendere, imò ſceptra Orbis Monarchis extorquere allaboret. Hinc in *c. Unam ſanctam* extra: de majorit. & obed. *de neceſsitate ſalutis eſſe dicit, ut omnis anima ſit ſubjecta Pontifici.* Cum verò nullum mandatum Chriſti de transferendis regnis habeant Papæ, & *omnis vicarius ineptus ſit absq; mandato* per *l.* 1. *C. de mand. princip.* quis niſi talpâ cœcior non videt, quàm iniquè ſibi translationē imperii vendicent; quámq; impudenter Cæſares mancipia ſua faciant contra doctrinam Chriſti & omnium Apoſtolorum.

Petrus

Petrus ipſe quo ſe fundatore jactant, contrarium aſſerens Presbyteros politicis gubernatoribus obtemperare jubet 1. *Pet.* 2. Idem facit Paulus Apoſtolus *Roman.* c. 13 v. 1. Ut rectè *Fridericus* I. flos ille heroum Adriano 4to Pontifici ſcribenti: Scire ſe debere, ut quo jure Papa imperium à Græcis ad Germanos transtulerit, eodem quoq; jure ſe idem rurſum Germanis ereptum Græcis reſtituere poſſe, magnanimiter reſponderit. *Eum potius ſollicitum eſſe debere de ſectandis veſtigiis Petri, de portandâ cruce Domini, quàm de regnis tradendis, transferendis vel adimendis.* Reink. de Reg. ſecul. claſs. 2. c. 4. n. 37. Liebenthal/ Exerc. 7. quæſt. 4.

10.

Sancti quoq; Patres in primitivâ Eccleſiâ ſecularem Papæ poteſtatem vehementiſſimè impugnarunt. Sic D. *Bernhardus* l. 2. conſid, ad Eugenium Pontificem. *Memineris*, ſcribit, *tibi miniſterium impoſitum, non dominium datum, diſce tibi ſarculo opus eſſe non ſceptro:* & paulò pòſt: *I tu & tibi uſurpa aut dominans apoſtolatum aut apoſtolicus dominatum, ſi utrumq; ſimiliter habere voles, perdes utrumq;.* Idem alibi de faſtu Papæ loquens, *eum non Petro ſed Conſtantino ſucceſſiſſe* ait. *Auguſtinus* quoq; jure Imperatorum non Epiſcoporum bona poſſideri ſtatuit. Sic *Theophylactus* ad c. 21. Johan. notat *Chriſtum Petrum non regem aut Principem, ſed fidum paſtorem agere juſſiſſe.* At Romana illa bellua haud abſimilis eſt illi qui in Evangelio falsò gloriatur: Omnia regna mundi mea ſunt quibus volo ea tribuo. *Matth.* & *Luc.* 4.

11.

Memorabile eſt *Bonifacii VIII.* Pontificis exemplum qui Alberto I. coronam imperialem ab eo petente gladio accinctus coronaq; imperatoriâ ornatus in publicum prodiens plus quàm Tyrannicâ voce exclamavit: *Ego ſum Cæſar & Pontifex nec abſq; meâ authoritate electio imperatoris rata eſt.* Otto de jur. publ. c. 5. *Arum.* diſc. Acad. 3. *Clut.* in ſyllog. th. 5. l. g.

Quid verò hoc facto impudentius aut arrogantius excogitari poteſt?

12.

Sed Pontificiorum ratiunculas quibus Idolo ſuo dominium ſeculare tribuunt ad Lydium veritatis lapidem revocemus. Canoniſtæ eidem directam ſive abſolutam, Bellarminus verò cum aliis emunctioris naſi Jeſuitis indirectam ſeu ſubordinatam poteſtatem politicam abſtruunt. *Priorum argumenta* magis κολάσει quàm λύσει digna ſunt. *Potiſſimum* deducitur *à duobus gladiis Petri Luc. 22. v. 38.* quibus utramq; jurisdictionem Eccleſiaſticam & Politicam denotari autumant. *Verùm* illo loco nihil omnino agitur de gladio ſpirituali, vel ſeculari, quin potius Chriſtus Petrum graviſſimè reprehendit & gladium in vaginam recondere juſſit. Unde D. *Bernhardus* in Conſiderat. ad Eugenium? *Verbo*, inquit, *non ferro age, quid tu denuo gladium prohibitum uſurpare tentas?*

13.

2. argumentum Canoniſtarum deſumitur *ex c. Solitæ X de majorit. & obed.* ubi dicitur: *Quantum ſol lunæ plumbo, anima corpori præſtat, tantum Papa Imperatori*: Madida iſta ſunt, ut Lipſii verbis utar & natantia verba quibus nihil expreſſeris niſi ſtolidum vanitatis & ſuperbiæ ſuccum. Reſpondet ineptæ huic comparationi B. *Iſiodorus* & jactum telum in Pontificios retorquet: dum per Solem potius regnum, per Lunam verò ſacerdotium intelligi ait, vid. *Melliſ. hiſt. Pezel:* part. 3. in vit. Carol. M. Quemadmodum enim Luna indiget radiis ſolaribus, ita Eccleſia regum & principum beneficentia ac protectione. Hi nutricii & patroni ejusdem ſunt *Eſai.* 49. v. 23. & hic honor illis ſummo jure debetur juſſu Dei. 1. *Timoth.* 2. v. 2. *Pſal.* 2. v. 10. *Pſal* 82. v. 6.

14.

3. argum. exſtruunt ex dicto Chriſti ad Petrum: *Dabo tibi claves regni cælorum: Quodcumq; ligaveris in terra ligatum erit in cælo &c. Matth. 16. v. 19. c. ad Apoſtolicæ,* de ſent. & re jud. *Sed* facile hic aries quoq; retunditur; Novimus enim Chri-

ſtum diſcipulis ſuis tradidiſſe claves cœli non autem terræ, ad dimittenda peccata vel retinenda, non autem ad regna tradenda vel adimenda. Deinde non Petro ſolum datæ ſunt claves cœlorum, verùm etiam reliquis diſcipulis, explicante *Theophylacto*; Quamvis itaq; Petro dictum ſit; *Dabo tibi*, tamen omnibus conceſſæ ſunt, cum Chriſtus quoq; *Ioh.* 20. v.25. locutus ſit pluraliter *Quorumcunq; peccata remiſeritis* &c. non tantum ſingulariter. Quod ſi claves cœli habent poteſtatem transferendi imperia, quid cauſæ eſt quo minus eadem concedatur omnibus Eccleſiæ miniſtris, quibus competit facultas ligandi & ſolvendi peccata? *Quod* tamen paradoxon quam maximè, vel puero apparet.

15.

Quid multa? Canoniſtæ proprium ipſorum mucronem incurrant oportet, cum *Jus Canonicum* ſeculare dominiū deroget Pontifici. *cauſ. reprehenſib. 23. quæſt. 8. cap. 19.* dicitur: Quod nemo militans Deo ſe implicare debeat negotijs ſecularibus. Sic *cauſ. duo ſunt. 12. quæſt 1. cap. 7.* ſpirituale Chriſti regnum in elementis hujus mundi quærendum negat. Et *c. cauſam 7. X. qui filii ſint legitimi.* Ad regem, inquit, non ad Eccleſiam pertinet de poſſeſſionibus iudicare. *Tum* quoq; *quidam Pontifices* teſtes certè apud adverſarios omni exceptione majores politicum regimen ſibi non deberi faſsi ſunt. *Alexander 3.* Fridericum I. hoſtem expertus imperium in Emanuel Comnenum id affectantem transferre noluit, dicens: *ſe nolle in unum confundere, quod olim majores ſui de induſtriâ disjunxiſſent. Platina* in vit. Alexand. 3. *Arniſ.* de transl. imp. n. 20. *Æneas* quoq; *Sylvius* Papa, pòſt *Pius II.* dictus negat ullo divino jure Papam & Eccleſiaſticos ab imperatoris poteſtate eſſe exemptos & errare omnes qui ſe ab imperii jurisdictione ſubducant; Neminem in rebus temporalibus imperatore ſuperiorem eſſe poſt Deum. vid. *ipſum in abbrev. Blondi & Melliſ. hiſt. Pezelii.* part. 3. in vit. Carol. M. Imper.

16.

Deniq; *JCti Pontificii* jurisdictionem politicam Papæ damnant.

damnant. *Ferrarienſis* in format. libell. act. confeſſ. gloſs. 7, ad verba *plenam & omnimodam* hoc conſilium ſubminiſtrat; *Bene & ſancte facturum Pontificem, ſi totam temporalem jurisdictionem in manus imperatoris remitteret, hoc ipſo ſtatum univerſum Clericorum magis redditum iri Deo ac populo devotum ipſumq; Papam cum Cardinalibus quietius victurum.* Reink. de reg ſecul. l. 1. claſs. 2. c. 5. *Hænon.* diſp. 3 Polit. th. 8. Rev. Dn *Roberus* in Labyrintho opin. de Poteſt. Pontif. th. 13. *Barclaus* ipſe Pontificiæ religioni addictiſſimus ſententiam Bellarmini publico ſcripto refutavit.

17.

Nunc Lojolitarum argumenta trutinemus non minus infirmo talo ſubnixa. *Initiò* imperitè admodum blaterant; *Communem eſſe opinionem de poteſtate Papæ indirectâ in res ſeculares. E oppoſitam falſam & hæreticam.* Cui objectioni πολυθρύλλητον illud reponimus. *Communem errorem jus non parere. Arniſ.* de transl. imperii.

18.

2. Falſa hypotheſis præſupponitur, dum Bellarminus & alii ejus ſequaces eccleſiaſticam poteſtatem definiunt quod non ſolum ſit in privatos, verum etiam in reges & imperatores, ita ut exigente ſalute Eccleſiæ poſſit eosdem Papa regnis ſpoliare, & alios ſubſtituere. Reſp. Quando unquam vel Chriſtus, vel Apoſtoli talem poteſtatem jactitarunt aut uſurparunt? quaſi verò apud omnes Dea Fatua regnaret, ut huic definitioni fidem adhibeant. Eâdem certe operâ inferioribus etiam miniſtris eccleſiæ hanc poteſtatem tribuunt Pontificii, ut liceat illis magiſtratum abrogare, & bona ab hoc in alium transferre. Quod enim in capite valet adverſus capita, idem in membris valebit adverſus membra. *Dreſſer.* in confut. Bell. de tranſ. imp. Unde ἀσυλλογισία ſatis ſuperq; apparet. Quæ namq; ἀταξία omniumq; rerum confuſio hinc emergeret?

19.

3. Balliſtam ſe intorquere putant ex illo Joh. 21 v. 16. & 17. ſed

17. *Sed* falluntur, pluma eſt: Dum enim Chriſtus dicto loco Petrum jubet paſcere oves ſuas, non tribuit ſecularem poteſtatem, ut inepte ſomniant Pontificii, quod boni paſtoris ſit non ſolum paſcere oves, ſed & regere. Imo Baronius ita frontem perfricuit, ut ad rempubl. Venetam ſcripſerit, dictum eſſe Petro non tantum Paſce ſed & occide vel macta. ex *Act. Apoſt. c. 10. v. 13.* Rev. Dn. D. *Röber.* in diſp. de mult: abſ. Pontif. th 80. Quanto ſatius eſſet Jeſuitarum cohortem *B. Bernhardi* explicationem ſequi, qui lib. 2: Conſid. ad Eugenium, *Evangelizare*, ſcribit, *paſcere eſt, fac opus Evangeliſtæ & paſtoris opus impleſti.* Adhæc *Marſilio Patavino* teſte in tract. de transl. imper. ex ſacris literis probari non poteſt, Petrum Romæ fuiſſe, multo minus 25. annos ibi manſiſſe & epiſcopatum exercuiſſe, tantum abeſt, ut Papæ jus imperii transferendi, quod ipſe non habuit, tribuerit.

20.

4. Opponunt exemplum D. Ambroſii Theodoſium Imperatorem à limine eccleſiæ ſequeſtrantis. *Verum* idipſum proprium eorum jugulum petit; non enim probat ullam ſecularem poteſtatem, quin potius imperatores peccantes pœnâ ſpirituali coercendos docet. At meretrix illa Babylonica ſub excommunicationis prætextu laudatiſſimos quosq; Imperatores ac Reges ſolio & ditionibus exuit, quorum catalogum vid: apud *Arniſ.* de tranſ. imp. c. 9.

21.

5. Antiquam conſuetudinem quarundam gentium, ut & ipſorum Judæorum adducunt, quâ ſacerdotium conjunctum fuerit cum regno. Apud Ægyptios Philoſophi & ſacerdotes reges quoq; conſtituebantur, uti ex Platone notat *Marſilius* in præfat. lib. Triſmeg. *Juſtin.* lib. 36. Apud Romanos Numa Pompilius utramq; perſonam ſuſtinuit. *Aurel. Vict.* de Vir illuſtr. c. 3. Sic & Melchiſedech aliiq;. *Juſtin.* l. 36. c. 2. f. *Verùm* huic objectioni *primò* reſpondemus, Ethnicorum ac Judæorum conſuetudines nobis non præjudicare: Non enim exemplis ſed legibus eſt judicandum. Non jam

quæri-

quæritur, quid olim ab uno vel altero factum ſit, ſed quid etjamnum fieri debeat. *Deinde* diſſimilis ſubeſt ratio: Nam reges iſti non niſi paucis certisq; quibusdam ſacris aſſiſtebant, ideoq; à curâ, quam reipubl. debebant, non abſtrahebantur. *Quoad* exemplum Melchiſedeci, eſt illud planè ſingulare & extraordinarium, ex quo univerſalis regula extrui nequit. Siquidem peculiariter geſſit typum Chriſti, qui rex & ſacerdos ſimul futurus erat. Regnum quoq; illius non fuit amplum, ſed ad unicam urbem reſtrictum. *Præterea* Eccleſiaſtici miniſterii in No To ratio non aliunde æſtimari debet, niſi ex diſpoſitione Chriſti, qui cum poteſtatem temporalem ſive dominatum politicum Apoſtolis eorumq; ſucceſſoribus *Matth.* 20. v.25. 26. 27. *Marc.* 10. v.42. 43. 44. *Luc.* 22. v. 25. 26. prohibuerit; utiq; nulli concedi poteſt aut debet. Huc facit judicium *Nicolai Papæ* in Epiſtolâ ad Michaëlem Imperat: uti allegatur in Jure Canon: *Diſt.* 96. c. 6. & in ejus *Gloſsâ* ſeu Notis: *Fuerunt hæc ante adventum Chriſti, ut quidam typicé reges ſimul & ſacerdotes exiſterent. Quod ſanctum Melchiſedech fuiſſe ſancta prodit hiſtoria, quodq; in membris ſuis diabolus imitatus: (utpote qui ſemper quæ divino cultui conveniunt, ſibimet tyrannico ſpiritu vindicare contendit) ut pagani Imperatores iidem & maximi Pontifices dicerentur. Sed cum ad verum ventum eſt eundem Regem atq; Pontificem, ultra ſibi nec Imperator jura Pontificatus arripuit, nec Pontifex nomen Imperatorium uſurpavit: quoniam idem mediator Dei, & hominum homo Chriſtus Jeſus ſic actibus propriis & dignitatibus diſtinctis, officia poteſtatis utriusq; diſcrevit, propria volens medicinali humilitate ſurſum offerri, non humana ſuperbia rurſus in infernum demergi. ut & Chriſtiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent, & Pontifices pro curſu temporalium tantummodo rerum imperialibus legibus uterentur, quatenus ſpiritalis actio carnalibus diſtaret incurſibus, & ideo militans DEO minimè ſe negotiis ſecularibus implicaret, ac viciſſim non ille rebus divinis præſidere videretur, qui eſſet negotiis ſecularibus implicatus.*

22.

III. A juſtiore poſſeſſionis titulo Carolo M. 20. annis

 ante

ante Leoninam coronationem competente. Capto enim ad implorationem Adriani 4ti Pontificis Deſiderio Longobardorum rege univerſam Italiam violenter ab eo occupatam, jure belli ſuam fecit. Deinde à populo Romano, quod defenſor urbis & religionis exſtiterat Patritius creatus eſt, quæ dignitas eo tempore imperatoriæ proxima erat. *Reuſn.* quæſt. illuſt. 6. *Lim.* de Jur. Publ. l. 1. c. 5. *Arniſ.* de transl. imp. n. 13. *Arum.* diſc. Acad. 3. *Reinhard* König theatr. polit. part. 1, c. 17.

23.

Documentum hujus rei evidens exſtat in *c. Adrianus diſt. 63.* ubi ipſe Papa cum univerſo populo ſe ſubjicit poteſtati Caroli M. Idem magnam partem Alemanniæ, ut & Galliam à patre Pipino ad ſe transmiſſam tenebat: Saxones quoq; diuturno bello ſubegerat, ut nihil defuerit ad majeſtatem Occidentalis imperii præter nudum nomen Auguſti ſive Cæſaris, reipſa autem verus Dominus ac poſſeſſor hujus Monarchiæ exſtitit. Cur igitur ab alio peteret Carolus quod jam antea meliori jure poſſidebat? Nec enim quisquam dubitavit quin capta juſto bello efficerentur capientis *§ 17. I. de Rer. Diviſ.* & quod proprium alicujus eſt amplius ejus reddi non poteſt. *§ 10. I. de Legat.* Cum itaq; plurimis annis ante Leonis Pontificatum Carolus imperium tenuerit, quomodo Leo idipſum transferre potuit? Quod ſi demum poſt inaugurationem verus poſſeſſor factus ſit: ſequitur eum intermedio tempore injuſtum harum provinciarum uſurpatorem exſtitiſſe: quod absq; inſigni impudentia & manifeſto falſi crimine aſſeri nō poteſt.

24.

Sed & hic evidentiſſimæ veritati glaucoma objicere tentat Bellarminus, dum in tract. ſuo de transl. imper. negat Occidentalem Monarchiam jure belli à Carolo M. quæſitam, quia Roma non ſit quæſita, utpote quæ illo ſemper amico, nunquam verò hoſte ſit uſa. *Sed Reſp.* Quod Romanorum Dominus factus ſit jure ſpontaneæ ſubjectionis, quemadmodum ex ſupra *citato c. Adrianus diſt. 63.* liquido conſtat. Idq; metu majoris mali, direptionis ſc. & captivitatis; Æque autem jure

belli

belli acquiritur, quod formidine armorum voluntariâ deditione capitur, quàm quod violenta manu expugnatur.

25.

Aſt pergit tenebras nobis offundere Bellarminus dum objicit. *Si jure belli* imperium obtinuit Carolus, quare abſtinuit nomine imperatoris, & poſt coronationem demum uſurpavit? *Reſp.* Ex nomine infirmam admodum deduci conſequentiam ad rem ipſam. E: G. Hic non eſt renunciatus doctor. E. non eſt doctus. Quis tam infelicis cerebri qui abſurditatem hujus collectionis non perſpiciat? Vid. *Arniſ.* de Transl. Imp. n. 18. Cauſam tamen hujus rei reddit Dominꝰ *Clut.* in Syll th. 4. l. 1. & aſcribit idipſum providentiæ Caroli, qui prius titulum Imperatoris uſurpare noluit, quàm legitima & juſta ἐντελέχεια quæ erat imperatorum Conſtantinopolitanorum aſſenſio eum roboraſſet. Manet itaq; quod ſuæ virtuti acceptum tulerit imperium & Papa nihil omnino ei addiderit. Hinc etiam *Alciatus* dicit, quod Carolus ſua authoritate ſibi pompam inaugurationis procurarit. vid. *Flac Illyr.* de Transl. imper.

26.

IV. A legitimâ S. P. Q. R. electione, quæ concurrit in translationis imperii negotio, & Monarchiam jure belli præoccupatam ex poſt facto confirmavit. *Æneas Sylvius Papa*, cui PII 2. nomen inditum, teſtis certè vel unus ſufficientiſſimus SCtum & decretum populi Romani Leonis 3. declarationem anteceſſiſſe memorat. Vid. König, theat. polit. part. 1. c. 13. *Sigebertus* in Chronic. ſuo Populum Romanum Carol. M. per manum Pontificis coronaſſe ſcribit. Quod itaq; quis per alium fecit per ſeipſum feciſſe putandus eſt; *argumento L. 72. de* R. I. in 6to. *Onuphrius* homo Italus Imperatorem appellatum à S. P. Q. R., coronatum à Pontifice teſtatur. Inſuper quotquot ferme translationem imperii deſcripſerunt, acclamationem ſeu laudationem, in qua olim popularis conſiſtebat electio, *Paulus Diaconus* paſſim *Reinh.* König theatr. Polit. part. 1. c. 17. coronatione Pontificia priorem fuiſſe aſſerunt.

runt *Dreſſer.* in confut. Bellarm. de transl. imper. Habuit autem tunc S. P. Q. R. adhuc aliquid juris ac libertatis nec mancipia Papæ erant, ut factum aliquot ſeculis poſtea. *Flac. Illyr.* de transl. imp.

17.

Deſerti itaq; à Græcis Imperatoribus, qui domi vix hoſtibus ſuis pares erant & Occidentale imperium quaſi pro derelicto habebant, *Reuſn.* quæſt. illuſtr. 6. ſummum quoddam caput ſibi conſtituerunt, quo contra Longobardorum & aliorum direptiones defenderentur. Nec quidem injuriâ; quæ enim olim potuit populus ante legem Regiam, qua omnem poteſtatem transtulit in Cæſarem, eadem potuit vacante vel deſerto imperio. *Arniſ.* de transl. imper: Hinc *Aventinus* in Annal. referente *Arum.* tom. 1. diſc. acad. 3 fol. 29. & 30. ſcribit: *Cum mulier Irene Conſtantinopoli imperaret quod inauditum eſſe videbatur, putabant Romani ſe poteſtatem & jus habere eligendi imperatorem: quod imperium ex iis eſſet & nominaretur.* Et ſane *ex conſenſu multitudinis pendet conſtituere ſuper ſe regem,* atteſtante vel ipſo *Bellarmino* l. 3. de Laicis. c. 6. §. 4. & 5. Dum verò hiſtorici referunt, quod unanimi voluntate totius Cleri & populi imperium ſit translatum, negari quidem nequit, ſub Clero etiam Pontificem contineri, non tamen ſolius Pontificis conſenſus fecit imperatorem, ſed totius populi. *Lim.* de Jure publ. l. 1. c. 5. f. *Dreß.* in confut. Bell. de transl. imperii.

18.

At prodit viciſſim in aciem *Bellarminus* & negat S. P. Q. R. tempore translationis imperii competiiſſe jus eligendi Cæſarem, cum ſede regiâ Conſtantinopolin translata idipſum amiſerint, deinde quoq; Imperatores utplurimum nominati ſint ab anteceſſoribus vel militibus. *Reſp.* 1. Quod ſede imperii Conſtantinopolin transportatâ, tum quoq; electio facta ſit à parte populi Romani, quæ Conſtantinopoli habitabat, electus autem Imperator à toto populo confirmabatur: Ut ita hæ duæ Urbes in unum quaſi transfuſæ viderentur. Hinc Claudianus Bizantinos Quirites & Juſtinianus imperator

Con-

Conſtantinopolin novam Romam ſubindè vocitant. *Lim* de Jur. publ. l. *1.* c. 5. 2. Lege quidem regiâ omni poteſtate in imperatorem collatâ eidem licebat imperium transmittere in poſteros, ſed vacante imperio & ſucceſſore legitimo non exſtante, electio recidebat ad populum. *Arniſ.* de transl. imp. n. *16.* 3. Electio exercitus non erat rata ſine populi approbatione, & licet contrarium quandoq; de facto contigerit: Tamen non magis milites vi & injuſtis armis ſibi acquiſiverunt jus quoddam, quàm non amiſit populus per ſuppreſſum electionis exercitium. *Lim.* de Jur. publ. l. 1. c. 5.

29.

Deinde *Adrianus VI.* Papa & eum ſecuti Pontificii male inferunt à coronatione ad communicationem poteſtatis: Ita enim ſtabulum illud impudentiæ epiſtolâ ad Fridericum I. Cæſarem datâ argumentatur: *Unde habet imperium niſi à nobis? ex electione principum ſuorum habet nomen regis, ex conſecratione noſtrâ habet nomen Imperatoris & Auguſti. E. per nos imperat.* Bellam verò collectionem, ad quam niſi quis prorſus ſinapi victitet, riſum continere nequeat. Turpiſſimè autem committitur Fallacia non cauſæ ut cauſæ; Electio legitima eſt cauſa imperii, nec quisquam coronari poteſt niſi prius ſit deſignatus: Coronatio non facit imperatorem, ſed electum declarat. *Flac. Illyr.* de transl. imper. c. ult. *VVaremundus ab* Ehrenberg. de regn. ſubſid. c. 1. n. 1. *Paurmeiſt.* de juriſd. l. 2. c. 4. n. 4. *VVeſenb.* ad procemium inſtitut. *Sneidvvin.* ibid. ad rubr. n. 6. ubi teſtatur electum imperatorem etiam ante coronationē præſertim Pontificiam vocari invictiſſimum & auguſtiſſimū. *Matth. Steph.* l. 2. de Juriſd. c. 1. n. 122. & ſeq. *Item* d. l. n. 142. refert, Electionem eſſe de ſubſtantia imperiali, alia verò de ſolemnitate, adeoq; imperatorem ſolâ electione omnia jura conſequi. Eandem ſententiam tenent *Arniſ* de transl. imper. n. 22 & 24. *Dreſ.* in confut. Bellarm *Arum.* tom. 1. diſc. acad. 3. *Cl. it.* in Sylloge. th. 4. l. k. *Ant. Coler.* de Jure imper Germ. th. 6. Liebenthal. Exercit. Polit. 7. quæſt. 4. Schönborn. l. 5. Politic. c. 8. in fin. *Reinhard.* König, Theatr. Polit. part. 1 c. 17.

c.17. n.18. *Hænon* diſp. politica 3. th. 36. & noviſſimè *Limn.* de Jure Publ. l. 1. c. 5.

30.

Quod ſi, quicunq; coronam imponit, imperium dat, colligitur hinc Papam ipſum Cardinali Hoſtienſi, à quo coronatur, acceptam ferre poteſtatem ſuam & eo minorem eſſe; hoc tamen nec Papa nec ullus Pontificiorum credo conceſſerit. Sic Reges in V. T. per Prophetas uncti ſunt, non tamen hi regnum tribuerunt. Saul unctus à Samuele *1. Samuel. c. 10.* tantùm vero abeſt, ut hic regiam poteſtatem eidem largitus ſit, ut & expreſsè ſacer Codex dicat: *Quod elegerit eum Dominus & unxerit in regem principemq; populi ſui.* Pari ratione 1. *Regum* 1. v. 30. Salomonem inungit ſacerdos Sadoc nec tamen quisquam audebit dicere, imperii majeſtatem â conſecratione iſtâ dependere. Sequeretur etiam ex inſulſiſſimo hoc errore Pontificiorum, Archiepiſcopum Colonienſem in regem Romanorum, Cantuarienſem in regem Angliæ, Pragenſem in regem Bohemiæ, Gneſnenſem in regem Poloniæ poteſtatē quandam habere, quod hi ab illis coronentur. At quæ unus tam excors inveniri queat, ut idipſum exiſtimet! vid. *Schonb.* l. 5. Polit. c. 9. *Arniſ.* de transl. imper. n. 22. *Dreſſerus* in confut. Bellarm. de transl. imp. *Arum.* tom. 1. diſc. acad. 3. fol. 27. *Reinhard.* König. Theatr. Polit. part. 1. c. 17. n 18.

31.

Reſtiterunt Paparum arrogantiæ laudatiſſimi quiq; imperatores una cum Electoribus variis decretis. Ita *Fridericus I.* Barbaroſſa dictus inſolentiſſimæ Adriani VI. epiſtolæ quâ dignitatis & honoris plenitudinem ſibi à Pontifice collatam, & inſigne imperialis coronæ de manu ejus ſuſcepiſſe, ut beneficium gloriatur tale edictum oppoſuit: *Cum per electionem Principum à ſolo DEO ſit imperium noſtrum, cumq; Petrus apoſtolus hâc doctrinâ mundum informaverit.* Deum timete, regem honorificate: *quicumq; nos imperialem coronam pro beneficio à Domino Papâ accepiſſe dixerit, divinæ inſtitutioni & doctrinæ Petri contrarius, mendacii reus erit. Radevvicus* de reb. geſt. Frid. I. c. 22. Principes

pes quoq; imperii ægerrimè Pontificis impudentiam tulerunt. *Arniſ.* de tranſl. imperii, n. 18. Hinc Adrianus ut exulceratas Cæſaris & Statuum mentes componeret, non obſcurâ Palinodiâ per beneficium non Feudum ſed bonum factum, per collationem imperialis coronæ impoſitionem in caput ſe intelligere reſcripſit. *Radevvic.* d. l. *Avent.* l. 6. Annal. *Cujac.* l. 1. de Feud. *Reinking.* de Reg. ſecul. l. 1. claſs. 2. c. 5. n. 21 *Arniſ.* de Tranſl. imper. n. 18. & 35. *Ludovvicus* quoq; *Bavarus* Imperat. conſtitutione ſuâ ſuprà allegatâ graviſſimè decernit; *Cæſarem ſolâ electione plenariam poteſtatem conſequi, nec Papæ confirmatione vel conſenſu indigere.* *Reinking.* de Reg. ſecul. l. 1. claſs 2. c. 4. n. 3. *Arniſ.* tract. de tranſl. imp. n. 24. A. B. tit. 2. § ult. *Flac. Illyr.* de tranſl. imper. c. ultim.

32.

Præterea unanimi Electorum decreto Francofurti Anno 1338. publicato cautum eſt, Papæ nullas partes eſſe in electione Cæſaris, coronationem illius ſaltem decus eſſe & deſervire in eâ tanquam miniſter & ſubditus ſuo Domino. *Dreſſerus* in confut Bellarm. de tranſl. imper. Unde *Maximilianus I.* Imperator nunquam ſatis laudatus coram Statibus imperii publicè profeſſus eſt coronam imperialem à Pontifice accipere, minimè ſibi neceſſarium videri, cum imperii majeſtatem ab ordinibus acceperit. *Bodin.* lib. 2. de Rep. c. 6. n. 225. *Clut.* in Syll. th. 4. l. k. f. *Arum.* tom. 1. diſc. acad. 3. *Hænon.* diſp. 3. Polit. th. 36. Rudolphus inſuper Habspurgenſis nunquam Italiam vidit, cauſamq; cur ad Pontificis Nicolai inſtantiam Romam ingredi nollet, his verſibus expreſſit

—— —— *Quia me veſtigia terrent*
Omnia te adverſum ſpectantia nulla retrorſum.

Clut. & *Hænon.* d. l. *Dreſ.* in confut. Bellarm. de tranſl. imperii. Hunc imitati Conradus 1. & 2d9. Henricus Auceps, Albertus 1. & 2. Ferdinandus, Maximilianus 2. Rudolphus 2. & Matthias, qui omnes nunquam Romæ coronati ſunt. *Clut.* in Syll. d. l. *Anthon. Coler.* de jure imper. Germ. th. 6. f. *Schonb.* l. 5. Polit. c. 8.

Habuerunt aliquando hunc honorem Imperatores pietatis causâ Pontifici, ut coronam ſibi ab eo imponi paterentur, ſed tanquam à miniſtro Eccleſiæ, non Domino imperii. *Dreſſer.* d. tract. Nec verò corona illa eſt Pontificia, ſed imperatoria, quam conferunt Status imperii. Hinc Friſingenſis, Sigebertus, Nauclerus, Onuphrius & alii, dum translationis imperii hiſtoriam deſcribunt coronationem Pontificis imperialem benedictionem appellant. Et certe finis præcipuus coronationis eſt, ut publicis precibus gratia S S. futuro imperatori impetretur. *Arniſ.* de transl. imper. n. 30. *Clut.* in Syll. th. 4. l. d. *Reinh.* König Theatr. polit. part. 1. c. 17. n. 20. Apparet itaq; imperatoriam majeſtatem absq; inauguratione perfectam eſſe, ſicut verum & legitimum eſt conjugium, etiamſi ſolemnia nuptiarum nondum acceſſerint. *Keckerm.* in curſ. Philoſoph. poſtrem. diſp. 29. problem. polit. 16. *Dreſſ.* dict. tract. Licet autem quidam imperatorum coronationem pontificiam petierint: reliquis tamen minimè præjudicant. Hinc *arg. c. 29.* de R. I. in 6to. *Quod omnes tangit ab omnibus debet comprobari.* Et ſecundum JCtorum regulam. *In actibus meræ facultatis & voluntariis præſcriptio non habet locum.* Jam verò ad ſolemnia non tenetur imperator & poſſunt hæc propter certas cauſas quandoq; omitti. Sic in coronationis ritu multa ſunt mutata: Non enim hodie ſecundum inſtitutum Aur. Bullæ triplici coronâ inſignitur Imperator, ferreâ vid: argenteâ & aureâ, ſed unicâ eaq; aureâ Francofurti, quod exempla poſteriorum Cæſarum comprobant.

34.

Nec deſunt cauſæ quamobrem neglecta ſit coronatio Pontificia. 1. enim, quæ Paparum eſt arrogantia, imperatoribus legitimè electis coronationem absq; juſtâ causâ ſæpiuſcule denegarunt, quod vel unico Pauli 4. & Ferdinandi I. exemplo ſatis liquet: de quo vid. *Thuan:* l. 121. hiſt. & *Arum.* tom. 1. diſc. acad 3. Indignum autem maxime erat propter

Pontificis inſolentiam imperium carere ſuo capite. 2. Plenum opus periculi Romam adire. Sic Arnolphus Imperator ibidem coronam petens veneno ſublatus eſt. Et varie optimis quibusq; Cæſaribus illuſum. Cæleſtinus 3. Papa coronam imponens HENRICO VI. impoſitam ſtatim pede excuſſit, deſignans quod Pontifex habeat poteſtatem creandi imperatorem, ſi meruerit & poteſtatem dejiciendi, ſi demeruerit. *Arniſ.* tract. de transl. imper. n. 18. Carolus IV. cum pedes Romam iſſet coronæ acceptandæ causâ quidam Senator oratione ad populum habita ſalſe eum deriſit dicens: Ecce Rex tuus tibi venit manſuetus. *Cluten* in Syll. *Dreſ.* d. l. 3 Pontificis benedictiones magno precio mercari oportebat. *Dreſſer.* in confut. Bell. de transl. imp. Nimis carum iſtud oleum magno civitatum ac prædiorum imperialium munere imperatoribus conſtitit. *Clut.* in Syll. th. 4. l. d. & pauló pòſt ô oleum, inquit, peſſimè olens mephitin diceres. *Porrò* Imperatori Romam ad coronationem profecturo 20. peditum & 4. equitum millia 8 menſium ſpacio imperium ſuſtentare cogebatur. *Arum* tom. 1. diſc. acad. 3. Hi autem ſumptus magis neceſſariis rebus impendi potuerunt. Non tamen propterea omnis in genere negligenda eſt coronatio, utpote quam præcipuum ſignum legitimi imperii Onuphrius appellat. Rationes ſatis prægnantes, cur adhiberi debeat, affert *Clem. Timpl.* l. 2. Polit. c. 3. quæſt. 5. & ex eo *Hœnonius* diſp. 3 Polit. th. 36. pag. 107.

35.

Bellarminus ut in diſputando ceu anguilla elabitur, ita hic quoq; effugium quoddam reperit, dum confirmationem Pontificiam vel ideo quàm maximè neceſſariam eſſe autumat, ne contingat ſchiſmaticum vel hæreticum creari imperatorem. *Reſp.* Legibus imperii jam ante cautum eſſe, ut catholicus & pius Imperator eligatur, quo facto ſi coronationem deneget Pontifex, ſumi eadem à quovis epiſcopo catholico poteſt vi decreti elector: Francof. habit. Anno 1338 *Marſilius Pat.* in def. Pacis.

36.

Pergit arietare ſententiam noſtrã Bellarm. & negat fuiſſe Imperatores, qui non ſint coronati à Pontifice, niſi forſan quis deſignatos dixerit. Reſp. Hoccine eſt quotidianæ experientiæ obloqui, hoccine claudere oculos in meridie & negare ſolem lucere? Sequeretur certe ex hypotheſi Bellarmini tempore illorum imperatorum, qui pontificiam coronam non acceperunt, interruptam fuiſſe Romanam Monarchiam, imô prorſus exſpiraſſe, quod diſertè contrariatur vaticinio Daniel c. 7. ubi dicitur quod ultimum hoc regnum ad finem mundi ſit perduraturum.

37.

V. A jurisdictione Caroli M. & ſequentium Imperatorum in Pontifices Romanos. Conſtat enim ex ſæpius citato *c. Adrianus diſt. 63. c. in Synodo diſt. 63.* Papam cum toto Clero poteſtati Caroli M. ſe ſubmiſiſſe eiq; jus ordinandi ſedem Apoſtolicam, item Archiepiſcopos & Epiſcopos per omnes provincias inſtituendi dediſſe: Idq; eo adhuc patritio Romano, nec dum imperatore. Hinc deinde inveſtituram ſacrarum dignitatum, quæ fiebat per ſcipionem ſacrum, & annulũ paſtoralem Cæſares inter jura regalia retulerunt. Quomodo igitur cum ſub Adriano 4. 20. annis ante Leoninam iſtam, vulpinam penè dixerim, coronationem tàm Papa quàm Clerici, jurati ſubditi Caroli M. fuerint, Leo 3. demum transferre potuit imperium? quin ipſe initio Papatus ſui confirmationẽ à Carolo petiit, miſſis clavibus D. Petri & vexillo urbis Romanæ rogavitq; ut aliquem ex optimatibus ſuis Romam mitteret, qui populum in fide & ſubjectione per ſacramenta firmaret, referente *Ammon.* l. 4. c. 89. & plurimis aliis priſcis hiſtoricis. vid. *Arniſ.* de transl. imp. n. 21. *Dreſſer.* in confut. Bellarm. de transl. imper. *Coler.* de Jur. imp. Germ. th. 5. Hoc vero clariſsimum potius ſubjectionis quàm translationis imperii ſignum eſt. Quod enim Leo 3. agnovit Carolum M. legitimum judicem in diſſidio inter ſe & populum Romanum orto, idipſum manifeſtiſſimam ſubjectionem arguit. *Arniſ.* d. tract.

tract. n. 21. *Dreſ.* d. tract. *Flac. Illyr.* de Translat. imp. *Reuſn.* quæſt. illuſt. 6. Quid autem ſtultius aut ineptius excogitari poteſt, quàm ſubditos Caroli audere ei donare Orbis Monarchiam? ſuperioris eſt conferre dignitatem & potentiam in inferiores, non econtrà.

38.

Illud quoq; nequaquam prætereundum quod Leo 8. conceſſionem Adriani 4ti. Ottonis I. Imperat. renovarit, qui JOHANNE XII. Pontificatu deturbato, illum in locum hujus ſuffecit. Ottonis quoq; filius & nepos Papas dederunt & in eosdem ut ſubditos animadverterunt. *Arniſ.* d. tract. n 21. Ita Henricus 4tꝰ depoſuit Benedictum X. eiq; ſurrogavit Nicolaum 2. *Dreſſerus* d. tractat. *Schonb.* l. 5. Polit. c. 10. Fridericus 2. Pontificem creavit alium, quàm qui à Clero electus erat. Henricus 3. Gregorium 6tum Papali dignitate exuit eaq; Clementem 2. circumdedit, imo jure jurandò Romanos iterum adegit, ne quem deinceps Pontificem absq; imperatoris conſenſu eligerent. *Bodin.* de Republ. c. 3. *Arum.* diſc. acad. 31, *Joh. Baleus* Lib. 5 de Actis Rom. Pontificum in Clemente II. Tandem vero Cæſares metu tyrannidis papalis deterriti jus conſtituendi Pontifices Archiepiſcopos & Epiſcopos, negligere & pro derelicto habere coacti ſunt, primusq; Henricꝰ V. in Concilio Wormatienſi jure inveſtituræ ceſſit. *Clut.* in Syll. th 5. l. h. *Chron. Carion.* in vit. Henr. V.

39.

Quamvis verò quidam Imperatorum ſub excommunicationis velo à Papis ſolio ſint dejecti, tamen hæc exempla non juris ſunt ſed facti. Tale eſt illud Henrici IV. citra omnē cauſam à Papâ Gregorio 7. exauthorati, qui Status imperii ſacramenti religione ſolvit, miſsâ Rudolpho Suevo coronâ aureâ cum hâc inſcriptione

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rudolpho.

Arniſ. d. tract. n. 6. *Dreſ.* d. tract. *Reuſn.* quæſt. illuſt. 6. Fridericus quoq; I. imperator ab Alexandro III. indigna quæq; perpeſſus eſt, qui eundem excommunicatum Venetiis per Tyrannidem

cum rubore & robore Papam juſtum Romæ Dominum aſſeri; negarunt idipſum intrepidè Imperatores: Fridericus I. libertatem affectantibus Romanis, ſcripſit ſe nec quicquam vocari Romanum imperatorem, ſi Roma ſua non eſſet: Henric9 IV. eandem vectigalem habuit ſibiq; mancipavit. *Clut.* in Syllog. th. 6. l. d. *Reuſn.* quæſt. illuſtr. 6. Conſtantinus quoq; Imperator, ſæpius ſibi Romam reddi popoſcit. *VVaremund. ab* Ehrenberg. de regni ſubſid: c. 1. n. 22. Reink. claſs. 2. c. 7. n. 107. Accedit & hoc quod multi Itali ſcriptores imperatori dominium Italiæ deferant, utpote armis tam Caroli M. quàm Ottonis I. quæſitum. *Sneidvvin.* in prooem. Inſt. ad rubr. n. 8. *Hænonius* diſp. Polit. 3. th 8.

43.

Non vero mirum cuiquam videri debet, quod *Baldus* quodam in loco ſcribat: *Imperii Romani verticem & cerebrum eſſe Pontificem:* cum enim in ditionibus Papæ ſubjectis viveret, neceſſe habuit profiteri, quæ ad palatum ejusdem facerent juxta adagium: *Decet coquum Domini ſui gulam habere.* Idem de Oldrado, Salyceto, Lancellotto & reliquis Pontificiis adulatoribus eſto judicium. Quod autem poſtea Roma ſub jugum Pontificium redacta ſit, id de facto, nullo jure contigiſſe quivis videt. Deinde ridiculum admodum eſt à certo quodam loco majeſtatem imperii metiri velle. *Imperium* enim *non urbis ſed orbis circulo includitur: Arum.* tom. 1. diſc. acad. 3. *Et ſequitur forum ac curiam imperatoris. Arniſ.* d. tract. *Clut.* in Sylloge th. 6. l. d. f. Hinc Conſtantinus ſedem imperii tranſtulit Bizantium, & nihilominus retinuit jus nomenq; Imperatoris Romani. Sic reliqui Conſtantinopolitani Cæſares hunc titulum mordicus tenuerunt, teſte vel ſolo Juſtiniano in ll. ſuis paſſim. vid. *Schönb.* l. 5. Polit. c. 4. in f. Hodie quoq; ſedes imperii in Germaniâ figitur, nemo tamen dubitat, quin Imperator modernus rectè dicatur Romanus.

44.

VI. A Transactione Imperatorum Conſtantinopolitanorum cum Carolo M. Illi enim tum temporis veri Domini

mini

mini erant Occidentalis imperii & Pontifices Romanos ſubditos habebant; quod *Leo 3.* ipſe fatetur, dum in oratione ſuâ coram Carolo M. habita dicit: *Debuiſſe ſe quidem ad Imperatoris ſui (Conſtantinopolitani vid.) fidem auxiliumq; confugere, ſed hoc facere non potuiſſe quod plus incommodi ſibi inde exſpectandum viderit. Elias Reuſner.* q. illuſt. 6. *Otto* c. 5. Quomodo itaq; occidentale imperium in Carolum transferre potuit Papæ, quod ipſe non habuit? *argumento l. 54. Nemo plus de R. I.* Quin potius Carolus M. ut jus ſibi quæſitum magis magisq; ſtabiliret, neve dominii alieni uſurpati reus perageretur, legatos ad Orientis Imperatores alienatione Occidentis offenſos miſit, eorumq; animos delinivit, ut imperium, quod propter loci longinquitatem tueri non poterant, ei tandem conceſſerint. Inita autem eſt hæc Transactio Anno Chriſti circiter 803. conſtitutumq;, ut Carolus omnesq; ejus poſteri nomen ac titulũ Romani Imperatoris in Occidente veteriq; Româ gererent: Nicephorus verò & ejus ſucceſſores Imperat: novæ Romæ in Oriente audirent. *Dreſſer.* d. tract. *Mellific. Pezelii,* part. 3. in vit. Carol. M. *Clut.* in Syllog. th. 4. l. 1. *Schonb.* l. 5 Polit. c. 4. ſ. Liebenthal. Exercit. 7. quæſt. 4. *Otto* c. 5. *Reuſn* quæſt 6. *Arum.* tom. 1 diſ. acad. 3. Quare autem in transactione hâc erigenda ita Carolus M. allaboraſſet, ſi penes Pontificem facultatem transferendi imperium reſidere crediſiſſet?

45.

VII. A Pontificiæ translationis Imperii incertitudine. Nec enim *Innocentius 3.* in *c. venerabil. de elect.* nec *Clemens V.* in *Clement. unic. de Jur. jurand.* authorem vel tempus ejusdem exprimere potuerunt. Hinc quoq; gloſſatores in diverſa abierunt: *Alii* idipſum Stephano Papæ aſcribunt, qui imperiũ transtulerit in Pipinum Caroli M. patrem Anno Chriſti 753. *Alii* Adriano IVto tribuunt: *alii* deniq; Leoni 3. quod poſtremum hodie pleriq; Pontificii ſequuntur. Quamvis adhuc ſcrupulus alicui ſuboriri poſſit, cum in famoſo illo libro Venetiis publici juris facto, cui titulus: Paparum, Imperat. Reg

 ſpecu-

ſpeculum, author Translationis imperii, Stephanus perhibeatur. *Flac. Illyr.* de transl. imp. Non autem fit veriſimile, tam clarum negotium, ſi modò unquam contigit adeò tenebris ignorantiæ & oblivionis involutum, ut adeò diſſona ac contraria ipſi Pontificii ſcriberent: Pugna itaq; narrationum hujus figmenti vanitatem liquido demonſtrat.

46.

Poſtremum mantiſſæ & coronidis loco error *Bodini* refellendus eſt, qui lib. 1. de Republ. c. 9. & in Method. hiſtor. c. 7. aſſerit; Imperium in perſonâ Caroli M. ad Gallos, non verò Germanos translatum, priusq; fuiſſe Monarchiam Gallicam quàm Germanicam utpote quæ poſt 200 demum annis in Ottone I. ceperit. *Reſp.* Falſam fovere hypotheſin Bodinum dum Gallos & Francos eosdem eſſe exiſtimat; multum enim differunt, etiam germanico idiomate, Francken & Frantzoſen. *Otto* de Jur. publ. c. 5. Liebenthal Exercit. 7. quæſt. 5. Quin etiam ipſe *Hottomannus* natione Gallus in ſuâ Francogallia c. 4. Franciam eam regionem eſſe ait, quæ inter Albim & Rhenum interjecta oceano alluitur. Cum itaq; in quæſtione quâ cujas quis ſit quæritur, locus nativitatis inſpiciendus ſit, *argumento l. 1 ff. ad Municip* & conſtet Carolum M. ex Franciâ oriundum, fruſtra hunc ſibi Galli vendicant, utpote Germanum patriâ, linguâ, habitu, morumq; integritate ac dexteritate. *Cuſpin* in vit. Caroli M. *Lupoldus à Babemberg*, antiquus hiſtoricus Francogermanum eundem vocitat. vid. *Otto* de Jur. Publ. c. 5. *Arum.* tom. 1. diſc. acad 3. *Arniſ.* de Transl. imper. n. 33. Liebenth. Exercit. 7, quæſt. 5. *Sleid.* de 4. Monarchiis. l. 3. in pr. *Chron. Carion.* in vit. Caroli M. *Clut.* in Sylloge th. 4. l. a.

47.

Conſtat itaq; Romanum Imperium divinâ favente clementiâ, tum jure belli, tum S.P.Q. Romani voluntate, electione & ſuffragio, tum Imperatorum Conſtantinopolitanorum tansactione per Carolum M. ad Germanos translatum, & penes eosdem etiamnum ſartum tectum manere.

QUÆSTIO

QUÆSTIO II.

Electorale collegium quando & quo autore in Rom. Imperio cœperit?

THESIS I.

NOn abhorret vicinitatem prioris hæc quæſtio, quæ multorum Hiſtoricorum ac Politicorum ingenia variè torſit ob nimiam perplexitatem & meras conjecturarum nebulas; Delio hîc urinatore opus eſt; ego Davum me non OEdipum profiteor. Interim quid mihi juxta hiſtoriam temporum materiam hanc conſideranti videatur, libere exponam.

2.

Principiò quidam originem electorum jam inde à Carolo M. repetunt, inter quos eſt *Jordanus* de Transl. imper. & *Spangenb.* in Chron. Saxon. c. 86. ubi refert, 4 electores ab eo inſtitutos tres verò Archiepiſcopos, Moguntinenſem, Colonienſem, Trevirenſem, & unum comitem S. Palatii ad Rhenum. 2. *Alii* ſtirpe Carolinâ in Ludovvico 4to exſtinctâ prædictis 4: electoribus duos Saxonum principes additos teſtantur, *Reuſn.* quæſt. illuſt. ult. 3. *Plerîq;* tamen in Ottonē 3 conſpirant, eiqs creationē ſeptemvirûm tribuunt. *Nauclerus* Generat. 34. *Cuſan9* in Concord. cathol. c. 4 *Marſil. Patav.* de transl. imper. c. 11. *Platin.* in vit. Greg. V. *Flac. Illyric.* de Transl. imp. *Sleid.* de 4 Monarch l. 3 *Sciſſerer* de Elect. th. 4. *Otto* de Jur. publ. c. 10. *Clut.* in Syll. th. 24. l. b. **Liebenth.** Exercit. 9. q. 1. & alii quamplurimi. Quamvis non deſint, qui in contraria caſtra transeant. Sic 4. *Peucerus* lib. 4. Chron. p. 769 Friderico I. 5 *Aventinus* l. 5. Annal. FRIDERICO II. 6 *Bellarminus* l. 3. de Transl. imp. c. 3. GREGORIO V. Pontifici. 7. *Onuphrius Panvin.* lib. de comitiis GREGORIO X 8. *quidam* RUDOLPHO I Imperatori 9. *quidam* CAROLO IV. 10 *quidam* deniq; inveteratæ conſuetudini erectionem Collegii electoralis acceptam ferunt; ut verum hic ſit Poëtæ illud:

Velle ſuum cuiq; eſt nec voto vivitur uno.

3.

Attamen ſi accuratiore judicii lance prædictæ opiniones

 tru-

trutinentur, magnâ ex parte divinatoriæ apparent. Nam I. illud de Carolo M. parum eſt plauſibile, cum conſtet Monarchiâ Romanâ per eum ad Germanos translatâ imperium in ſtirpe Carolinâ & Ottonis I. hereditariâ ſucceſſione, non vero liberâ principum electione fuiſſe fundatum. *Arniſ.* de ſtat. imp. Roman. II Opinio æque infirmo talo nititur, cum de eo nullus probatorum hiſtoricorum exſtet conſenſus, proinde in re non ſatis compertâ nihil temere affirmandum.

4.

III Opinio partem veri continet: negari enim nequit, OTTONEM III Imperatorem divina quadam providentiâ primum quaſi lapidem collegii electoralis poſuiſſe. Cum enim hæredes ex ſe deſcendentes maſculos non haberet, videretq; Gallos, item Italos monarchiam Germanis invidere, & imperii majeſtatem ad ſuos transferre conari. Inſuper ipſam Germaniam ob electionem Cæſaris variis inteſtinorum motuum procellis miſerè quaſſatam, Pontificum quoq; Romanorum tyrannidē diſſenſionibus hiſce quàm maximè creviſſe, ex conſilio Ordinum imperii ſapientiſſimè conſtituit; Jus ac poteſtatem eligendi Imperatorem Romanū ex ſolis Germanis & penes ſolos Germanos in perpetuum permanere, imperiumq; non ſucceſſionibus amplius propagari, ſed ſuffragiis tradi debere. *Reuſn.* quæſt. illuſt. ult. *Clut.* in Syllog. th. 24. l. (b). *Dreſſerus* in confut. Bellarm. de transl. imper. Liebenth. Exercit. Polit. 9. q. 1.

5.

Cæterum OTTONEM III non certis ordinibus aut familiis jus electionis aſſignaſſe vel inde patet, quod ſucceſſores ejus quotquot ad FRIDERICUM II. usq; rerum ſunt potiti cunctorum ordinum imperii, ut & populorum quorundam electione Cæſareæ majeſtatis faſtigium conſcenderint. *Otto Friſingenſ.* l. 6. c. 27. & l. 8. c. 12. *Sigebert.* in Chron. ad Annum 1126. *Reuſn.* d. quæſt. *Schönb.* l. 5. Polit. c 32. König. Theat. Polit. part. 1. c 34. n. 4. *Beſold.* l. 2. diſſert. nomicopolitic. 3. n 3. Veriſimile tamē eſt quosdam imperii Status authoritate & potentia præcellentes ab OTTONE III. conſtitutos, ut electionem deinceps imperatoris futuram veluti principes ſenatus moderarentur & reliquo-

liquorum Ordinum trutinarent ac propalarent vota. Reinſ. de Reg. ſecul. l. 1. claſs. 4. c. 3. n. 8. *Beſold.* d. diſſert. n. 5. *Limn.* de Jur. publ. l. 3. c. 1.

6.

Quod autem Ottonis III ſanctionem attinet de electoribus, qui Principes ſex, ſacri ordinis tres, prophani totidẽ deſignantur, quibus ſi diſcordes fuerint Rex Bohemiæ adjungitur, referente *Goldaſt.* tom. 3. Conſtit. imper. p. 371. eadem ſaniori Polyhiſtorum & politicorũ calculo ſuſpecta arguitur ipſeq; Goldaſtus in Reichshandelung hujus eſt ſententiæ. vid. *Paurmeiſt.* de Jurisd. l. 2. c. 2. n. 38. *Schonb.* l. 5. Polit. c. 32. Et ſane nullus antiquorum hiſtoricorũ hujus conſtitutionis mentionẽ facit teſte *Onuphrio Panvinio.* tract. de comitiis. vid. *Flac. Illyr.* de transl. imp. c. 5. *Limn.* d. l. Tum quoq; ſubdititia vel inde apparet, quod Regem Bohemiæ exprimat, qui tamen tantum abeſt, ut tempore Ottonis III in electorum numero fuerit, ut etiam nondum regium nomen tenuerit. *Reuſn.* d. quæſt. Conſtat enim regem Bohemiæ demum ſub Friderico I Imperat. inclareſcere cepiſſe. *Bodin.* l. 1. de Rep. c. 9. f. Nec hiſtoria temporũ patitur eundem ſtatim electoribus adjectum; utpote cum Bohemia tum potiſſimum non usq; adeo firmiter imperio adhæſerit, & imperatoribus plurima bella intulerit. *Hœg.* quæſt. 3. n. 43. Quamvis igitur bene multi hiſtoricorũ & Politicorum inſtitutionem Collegii electoralis Ottoni III tribuant, tamen ut in aliis teſtimoniis, ita hic quoq; non tam ſpectanda multitudo & quantitas, quàm qualitas ipſa. Et pauciorum vel ſingularis opinio fortiori rationi ſubnixa communi potior eſſe debet. *Lim.* d. l. n. 6.

7.

IV. Qui Friderico I hoc factum tribuunt; næ illi vehementer errant. Nullus credo adeo hoſpes in hiſtoriis eſt qui non norit tam hunc, quàm ejus ſucceſſores ab univerſis imperii principibus, ut & nationibus quibusdam in Imperatorem ſubvectum. König. d. l. n. 4.

8.

V. Conſimiliter divinatoria eorum eſt opinio, qui Fridericum 2. Imperat. fundatorem ſacratiſſimi Electorum collegii faciunt,

faciunt, docent enim annales vetuſti in hujus quoq; electione nondum reliquos imperii Status fuiſſe excluſos. Quamvis fateri cogamur circa hujus ferè tempora attritis & exſtinctis familiis præcellentioribus, principibusq; propter inteſtina diſſidia minus frequenter ad Electionem Cæſaris comparentibus, inſuper perperam elicitis à ſeditionū ciniflonibus promiſcuis ſuffragiis, utiliſſimum viſum fuiſſe in ſtrictius Electorum concilium rem totam revocare. Reink d. l. *Clut* d. l. Cum vero Archiepiſcopi, Moguntinenſis, Colonienſis, Trevirenſis, item Palatinus Rheni, Saxo & Brandeburgicus in imperii dignitate tuenda, eligendoq; Cæſare ſemper conſtantes permanſerint, interdum etiam regem Bohemiæ aſſumpſerint, quod in conventu Wurtzeburgico Anno Chriſti 1209. accidiſſe *Crantzius* author eſt: Facile evenire potuit, ut hi potiſſimum cæteris excluſis ſibi jus eligendi imperatorem arrogarint, præſertim cum authoritate & potentia præſtiterint.

9.

Meritò igitur reprehendenda hic eſt ignavia hiſtoricorum ejus ſæculi tam Italorum quam Germanorum, quod rem tanti momenti nullis litterarum monumentis conſignarint. Interim hoc certò conſtat, poſt Friderici 2di tempora numerum ſeptenarium expreſſiſſe, & familias ſuffragantium annotaſſe hiſtoricos, *Aventin.* lib. 5. Annal. *Onuphr Panvin.* tract. de comit: Sed quid attinet in originem Electorum ſuperſtitioſè inquirere, cum in vetuſtis initium facile ignoretur *l. 28. D. de Probat.* Hinc quoq; communi DD. ſententiâ hodie receptum eſt, non certo aliquo imperatorum vel imperii univerſi decreto Collegium electorale conſtitutum, ſed tacito conſenſu & patientia principū paulatim irrepſiſſe interveniente prolixitate temporis memoriam hominum ſuperantis, quo titulo nullus melior nec validior invenitur. *Schonb* libr 5. Polit. c.32. *Paurmeiſt.* de Jurisd. imp. Roman. l. 2. c. 2. n.38 *Limn.* de Jur. publ. l. 3. c. 1. n.19. *Dreſſer.* in confut. Bellarm. de Transl. imp. *Buxtorff.* ad A. B. concluſ. 14. *Coler.* de Jur. imper. Rom. th. 45. & ſeqq. *Bartram* de comitiis apud Arum. th. 29 *Arum.* diſc 3. ad A. B. concluſ. 5. *Heigius* part. 1. quæſt. 3. n 70. *Reuſn.* quæſt. illuſtr.

Iuſtr. ult. Kőnig Theatr. polit. part. 1. c.34. Confirmat hanc ſententiam quod CAROLUS IV in A.B. de jure electorũ agens nullius ſanctionis, ſed tantũm uſus longævi & laudabilis conſuetudinis mentionem faciat. Vid. Aur. Bulla c.1. §. 1. c. 2. §.5. c.4. §.2. Sic & *Innocentius 3.* Pontifex in *c. Venerabil. X. de elect.* Jus ac poteſtatem eligendi Imperatorem principibus de jure & antiqua conſuetudine competere ait.

10.

Quod autem idem Papa in dictâ decretali ſubjungit: *hoc ad Principes Germanos ab Apoſtolica ſede perveniſſe,* veritati quàm maximè bellum indicit: 1. enim Pontifici utpote perſonæ merè eccleſiaſticæ nequaquam fas eſt, Politico regimini ſe immiſcendo falcem in alienam meſſem mittere; quin potius ſecundum Pauli monitum, *qua quisq; poſitus eſt ſtatione maneat.* Cum verò electio imperatoris actus plane ſit ſecularis, quandocunq; Papa partes ſuas interpoſuit, ab officio receſſit, & funeſtiſſimas ſeditionum faces in imperio accendit. 2. Nullus Pontificum jus eligendi imperatorem habuit; antequam enim idipſum electoribus acquireretur, penes populum & proceres imperii fuit. Abſurde itaq; poteſtatem aliis concedit, quâ ipſe caret, *argumento l.54. de R. I.*

11.

VI. & VII. Opinioni, quâ Gregorio V Papæ à *Bellarmino* l.3. de Transl. imp. c.4. ſive Gregorio X ab *Aventino* lib.7. Annal. p.436. & *Onuphr. Panvin.* tract. de comitiis, inſtitutio Electorum aſſignatur, plus vanitatis quàm veritatis, plus ſtoliditatis quàm ſoliditatis ineſſe experimur. Et quidem figmentum de Gregorio V vel inde ſatis refutatur, quod is Româ per ſeditionem conſulis Creſcentii pulſus exſul ad OTTONEM III confugerit, qui tumultuantes Romanos obſidione cingens Gregorium priſtinæ dignitati reſtituit. Si itaq; non alia re ſaltem pudore prohibitus fuiſſet, ne collegiũ Electoris inſtituendo ſuo patrono & imperatori ſeſe præferret honoremq; illi debitum præriperet. *Reuſn.* quæſt. illuſt. ult. *Dreſ.* in confut. *Bell.* de Transl. imp. *Flacius Illyr.* d. l. Quin ipſe Cardinalis *Cuſanus* in Concordant. ſuâ catholic. ut & *Onuph.* tract. de comit. diſertè teſtantur ſe nihil tale apud authent. authorem legiſſe.

 Cum

Cum itaq; hanc fabulam de Gregorio V ipſi Pontificii præſertim neoterici refutent & explodant, quod eſt quod in refellenda ea ulterius deſudemus? Nec Bellarmini rationes tantæ ſunt, ut longam refutationem mereant. Potiſſima hæc eſt; *Imperatorem quod ipſe facere non auſus ſit, ut reliquos Principes ab electione excluderet, à ſummo Pontifice poſtulaſſe.* Riſu ſane magis quam ſtomacho proſequenda hæc probatio. Ineptum maxime eſt imperatorem facultatem quid immutandi in imperio à Papa emendicare; cum hic illius ſit ſubditus, nihilq; juris in ſeculari regimine habeat. Tum etiam ſi injuſta fuit electionis reſtrictio, quod tamen minime concedimus, Pontifex eandem juſtificare non potuit. Hoc tamen Romaniſtis facilè largimur Gregorium V cum aliis imperii principibus ſuaſorem OTTONI III exſtitiſſe, ut excluſis Italis electionem imperatoris ad ſolos Germanos transferret. Fuit enim dictus Pontifex ex familiâ Saxonica oriundus & OTTONIS III adgnatus. *Reuſn.* quæſt. ultim. *Buxtorff.* ad A.B. th.14. l.f. *Otto* de Jur; publ. c.10.

13.

Sed quoniam hac non ſuccedit, aliâ rem aggrediuntur via Pontificii & GREGORIUM X Electorũ collegium fundaſſe autumant, idq; in concilio Lugdunenſi: *Onuph.Panv.* tract. de comitiis. *Verùm* facile quoq; hæc opinio jugulatur. Haud enim probabile eſt tam egregium factũ celeberrimo loco editũ hominum memoriam in tantum ſubterfugere potuiſſe, ut nulla ejusdem documenta exſtarent. Porro dictum concilium in mediâ Galliâ habitum eſt, ut magis credendum ſit, Gallos non permiſſuros fuiſſe tantam prærogativam imperatoris electionẽ Germanis concedi, quibus imperiũ vehementiſſime invidebant. *Flac Illyr.* de Transl.imp. Argumento eſt & illud, quod nullus qui Pontificũ vitas deſcripſit, conſtitutionis hujꝰ Gregorii X meminerit. Ipſe *Platina* Paparum ſtudioſiſſimus hic ſilet. *Boniſac.* quoq; *VIII* non multò pòſt Gregorii X 6tum Decretalium colligens licet multa hujus Papæ decreta inibi referat, tamen palmarii hujus decreti de electorum conſtitutione ne minimum apparet veſtigium, quod ipſum vanitatem

ejus-

ejusdem manifeſtò arguit. Deniq; Onuphrius antiquitatum indagator acutiſſimus quamvis divinet Gregorii X authoritate conſtitutos electores, tamen ingenuè fatetur, quo potiſſimum anno vel à quo Pontifice vel quo Germanorum principum conventu id ipſum factum, ſibi incompertum eſſe, referente *Flac. Illyr.* de transl. imper. c. 5. König Theatr. polit. part. 1 c. 34.

14.

Quod verò *Onuphrius* tract. de comit. c. 6. legatum Pontificis & quosdam Italiæ principes imperatorem olim elegiſſe teſtatur, in eo inſignem veritati injuriam facit. Ipſe *Innocentius III* ſuper alleg. Decretal. legatum Apoſtolicum ab electione Cæſaris arcet, & licet interdum eidem interfuerit, quod in deſignatione Lotharii accidiſſe legimus; tamen ſpectatoris non vero electoris perſonam egit. *Dreſſer.* in confut. Bellarm. de transl. imper. Laudatiſſimi quoq; imperii principes Pontificiæ inſolentiæ ſe animosè oppoſuerunt. Cum enim Pius II Papa Archiepiſcopum Moguntinenſem cogere vellet, ut ſe juramento obſtringeret ſedi Romanæ, ne unquam niſi conſulto prius Pontifice Moguntinus pro jure antiquo ſibi competente electores convocaret, hic authoritatem & libertatem electorum defendendo fulmine excommunicationis percuſſus eſt, ſed à Friderico Palatino defenſus. *Peuc.* l. 5. Chron. pag. 946. *Dreſſer.* d. l. *Lim* d. l. n. 23. Summariè ad authoritatem omnium eorum, qui à Pontifice originem electorum deducunt, reſpondemus, teſtimonium hoc eſſe domeſticum, cujus fides jure improbetur §. 9. *I. de teſtam. ordinand.* Item *l. Omnibus. C. de teſtibus.*

15.

VIII. Nec in eorum ſententiam pedibus concedere poſſumus, qui RUDOLPHI I tempore ſeptemviros imperii cepiſſe aſſerunt. Notum enim eſt anteceſſori ejus WILHELMO Hollandiæ Comiti regimen ab Electoribus aſſignatum. *Peucer.* l. 5. Chronic. *Schonb* l. 5. Polit. c. 32. König. d. l.

16.

IX. Omnium verò turpiſſimus eorum eſt error, qui ante CAROLI IV tempora concilium Electorum non fuiſſe, ſed ab

eo ſanctione pragmatica A. B. demum introductū ſomniant; verba enim A. B. reclamant, & manifeſtum eſt Adolphum Naſſovienſ. Albert. Auſtriac. Henricum 7. Ludovvicum Bavar: Frid. Auſt. Caroli IV anteceſſores, imperatores ab electoribus creatos. *Schönb.* d. l. f.

17.

Concludimus itaq; Collegium electorale primitus non certo aliquo Imperatorum vel imperii decreto introductum fuiſſe, ſed divinâ quâdam providentiâ, interveniente tacito principū ſeu procerū Imperii conſenſu & longi temporis curſu ſeu conſuetudine paulatim incrementa ſumpſiſſe, ac ſubinde privilegia Electorum magis conſtituta & roborata usq; ad Auream Bullam Caroli IV Imperatoris, qua plenaria poteſtas eorum confirmata eſt.

Ἐπεισάγματα.

1. *Romanum Imperium non eſt feudum Romani Pontificis, neq; auguſtiſſimus Imperator ejusdem vaſallus.*
2. *Papa neq; directè & Jure divino, neq; indirectè & jure humano eſt Dominus mundi ſeu totius orbis Chriſtiani.*
3. *Papa non habet poteſtatem mundana regna donandi, adimendi & transferendi.*
4. *Poteſtas civilis ſpirituali in temporalibus non eſt ſubjecta.*
5. *Eccleſiaſticum & politicum regimen ab unâ eâdemq; perſonâ non eſt adminiſtrandum.*
6. *Hæreticis fides data eſt ſervanda.*
7. *Romani Imperii ſtatus nec merè Monarchicus, nec merè Ariſtocraticus eſt, ſed Monarchicus Ariſtocratiâ temperatus.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

FINIS.